

Ulkoministeriö
Oikeuspalvelu
OIK-40 Krista Oinonen

EN; Kansalaisyhteiskunnan toimintatilaa edistävät ja suojelevat hyvät käytännöt

Naisjärjestöjen Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua kansalaisyhteiskunnan toimintatilaa edistävästä ja suojelevista hyvistä käytännöistä Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien johtokomitean alaisen kansalaisyhteiskunnan tilaa tarkastelevan työryhmän (CDDH-INST) tekemää koontia varten. Keskusliitto keskittyy lausunnossaan sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen asemaa ja oikeuksia edistävien naisjärjestöjen toimintatilaa koskeviin käytäntöihin suomalaisessa yhteiskunnassa.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää naisjärjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen pitkäjänteistä tasa-arvotyötä yhtenä yhteiskuntamme keskeisimmistä vahvuuksista. Suomessa tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistävillä järjestöillä on mahdollisuus rekisteröityä ja toimia vapaasti yhdistyslain puitteissa. Monien naisjärjestöjen toimintaa tuetaan julkisin varoin. Naisjärjestöt tuottavat ja kehittävät osaamista, osallisuutta ja palveluita, jotka hyödyttävät laajasti koko yhteiskuntaa.

Vuonna 1911 perustettu Naisjärjestöjen Keskusliitto toimii kattojärjestönä 59 naisjärjestölle, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Keskusliitolla on erityinen rooli jäsenjärjestöissä kerrytetyn tiedon ja toiminnan viestijänä. Keskusliiton kanavoimalla naisjärjestöjen yhteistyöllä tähdätään sukupuolten tasa-arvon ja naisten aseman edistämiseen ja järjestöjen asiantuntevan äänen kuulumiseen yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Naisjärjestöjen Keskusliitto katsoo, että naisjärjestöjen ja useiden muiden kansalaisjärjestöjen toimintatilaa on viime vuonna haastettu vähentämällä niiden julkista rahoitusta. Rahoitusta myönnetään enenevässä määrin määräaikaisille hankkeille ja projekteille, mikä hankaloittaa tasa-arvotyön pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä sekä lisää organisaatioiden hallinnollista taakkaa. Taloudellisten haasteiden lisäksi naisjärjestöjen toimintatilaa uhkaavat mm. verkossa leviävä vihapuhe sekä tieteelliselle tutkimukselle perustuvaa tasa-arvotyötä mitätöivät puheenvuorot julkisessa keskustelussa.

Jäljempänä esimerkkejä hyvistä käytännöistä, joilla voidaan edistää ja suojata naisjärjestöjen toimintatilaa kansalaisyhteiskunnassa.

1. Laki eräiden naisjärjestöjen valtionavusta 663/2007

Valtakunnallisten naisjärjestöjen toimintaa tuetaan vuonna 2008 voimaan tulleen lain mukaisella valtionavulla. Valtionapua maksetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhteiskunnallista vaikuttamista edistäville valtakunnallisille naisjärjestöille: Naisjärjestöjen Keskusliitto — Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry:lle, Naisjärjestöt yhteistyössä — Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry:lle sekä Monika-Naiset liitto ry:lle. Valtionavustus mahdollistaa kattojärjestöjen toiminnan nyky muodossaan.

Naisjärjestöjen Keskusliitto huomauttaa, että valtionavustus on ollut verrattuna muihin kansalaistoiminnan kansallisiin kattojärjestöihin hyvin matala. Naisjärjestöjen Keskusliitto työllistää vakituisesti vain kaksi kokopäiväistä työntekijää. Muutoin liitto voi tarjota ainoastaan projektimuotoista pätkätyötä tai tuettua harjoittelua. Valtion talousarvioleikkaukset ovat useana vuonna kohdistuneet naisjärjestöihin, ja Naisjärjestöjen Keskusliiton valtionavustus on laskenut viidessä vuodessa lähes kolmanneksella. Kun Naisjärjestöjen Keskusliiton valtionavustus oli vielä vuonna 2012 174 000 euroa ja vuonna 2015 158 000 euroa, oli se vuonna 2017 vain 126 000 euroa. Vaikka naisjärjestöt ovat tottuneet toimimaan pienellä budjetilla ja laajasti myös vapaaehtoisten voimin, kaventaa merkittävä pudotus järjestöjen mahdollisuuksia pitkäjänteiseen ja vaikuttavaan tasa-arvotyöhön kansallisesti ja kansainvälisesti. Kattojärjestöillä on puoluepoliittisesti sitoutumattomina toimijoina ainutkertainen mahdollisuus seurata sukupuolten tasa-arvon tilaa ja kehitystä julkisen hallinnon ulkopuolelta.

2. Järjestöjen kuuleminen ja lausuntopyynnöt

Ministeriöt tarjoavat vaihtelevin käytännöin naisjärjestöille mahdollisuutta tulla kuulluksi järjestöjen toimialaan kuuluvissa asioissa. Vuosina 2016-2018 eniten kuulemis- ja lausuntopyyntöjä on saatu sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä ulkoministeriöstä. Naisjärjestöjen Keskusliitto on ollut ministeriöiden kuultavana mm. lakimuutoksista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvien tasa-arvovelvoitteiden kansallisesta toimeenpanosta. Lisäksi keskusliitto on antanut pyynnöstä kirjallisia lausuntoja oikeusministeriölle, sisäministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä ulkoministeriölle. Vuonna 2018 keskusliitto on osallistunut perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikon kutsumana pyöreän pöydän keskusteluun naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamisesta sekä sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikön kuulemistilaisuuteen tasa-arvo-ohjelman väliraportista.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää kuulemis- ja lausuntomenettelyä vaikuttavana tapana hyödyntää järjestöjen asiantuntemusta ja lisätä poliittisen päätöksenteon ja toimeenpanon läpinäkyvyyttä. Järjestöjen näkemysten huomioiminen vahvistaa julkisen ja kolmannen sektorin välistä vuoropuhelua ja parantaa päätöksenteon laatua. Keskusliitto pitää tärkeänä, että naisjärjestöjä kuullaan kattavasti ja johdonmukaisesti niiden toimialaa koskevista asioista.

3. Sektorirajat ylittävä yhteistyö

Naisjärjestöjen Keskusliitto katsoo, että suomalaisen tasa-arvotyön merkittävä vahvuus on sektorirajat ylittävä yhteistyö sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Naisjärjestöt tekevät yhteistyötä valtion,

kuntien, oppilaitosten, tutkijoiden, eri alojen edunvalvonta- ja kansalaisjärjestöjen, poliittisten puolueiden ja yritysten kanssa mm. hankkeiden, tapahtumien ja pidempiaikaisten yhteistyöfoorumien puitteissa.

Valtion ja alueellisten toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä esimerkkinä on osallistuminen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tasa-arvotiedon keskuksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä muiden yhteistyötahojen järjestämien valtakunnallisten Tasa-arvopäivien suunnitteluun osana laajaa tasa-arvotoimijoiden verkostoa. Naisjärjestöjen Keskusliitolla on lisäksi ollut mahdollisuus osallistua Suomen delegaatioon YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan istunnossa. Käytäntö vahvistaa kansalaisyhteiskunnan osallisuutta ja toimii hyvänä kansainvälisenä esimerkkinä järjestöjen ja valtionhallinnon yhteistyöstä.

Keskeisenä kansalaisjärjestöjen ja julkisen sektorin yhteistyön foorumina toimii tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE. TANE tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja tasa-arvoon vaikuttavan lainsäädännön ja muiden tasa-arvoon vaikuttavien toimenpiteiden kehittämiseksi, edistää tasa-arvoa koskevaa tutkimustoimintaa ja tutkimustulosten hyödyntämistä sekä seuraa tasa-arvoasioita kansainvälisesti. Parlamentaarisen neuvottelukunnan kokoonpanoon kuuluu eduskuntapuolueiden edustajien lisäksi Naisjärjestöjen Keskusliiton sekä muiden tasa-arvotyötä tekevien järjestöjen asiantuntijajäseniä. Keskusliitolla on edustaja myös TANEn Sukupuoli, talous ja valta –jaostossa sekä kunta- ja itsehallintoaluetyöryhmässä sekä laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta –työryhmässä.

4. 100 tasa-arvotekoa -hanke

Naisjärjestöjen Keskusliiton ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan Suomen itsenäisyyden juhlahanke 100 tasa-arvotekoa (2016-2017) oli valtakunnallinen hanke, jossa erilaiset organisaatiot tekivät uusia ja konkreettisia tekoja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Jo hankkeen organisoituminen (kansalaisjärjestö ja ministeriön yhteydessä toimiva neuvottelukunta yhteistyössä) on osoitus sektorirajat ylittävän toiminnan mahdollisuuksista Suomessa.

Tasa-arvotekoja kertyi satoja ja tekoja tekemässä oli organisaatioita yhteiskunnan kaikilta sektoreilta: julkiselta, yksityiseltä ja kolmannelta. Joukossa oli myös monia toimijoita, jotka eivät ole perinteisiä tasa-arvotyön tekijöitä. Tasa-arvotekojen tekemiseen osallistuivat esimerkiksi Yleisradio, puolustusvoimat, useat ministeriöt, Suominen Oyj, eduskunta, Aamulehti sekä suuri joukko kansalaisjärjestöjä. Hanke sai näkyvyyttä mediassa ja herätti julkista keskustelua tasa-arvon tilasta Suomessa. Hanketta edusti omalla arvoallallaan eri alojen päättäjistä koostunut kunniatoimikunta, jota johti presidentti Tarja Halonen. Kaikista tasa-arvotekoista viestittiin hankkeen nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä lukuisissa tapahtumissa. Näin tasa-arvotekojen tekijät saivat myönteistä julkisuutta osakseen ja teot toimivat hyvinä esimerkkeinä muille toimijoille. Hankkeen positiivinen ote tasa-arvon edistämiseen sai paljon kiitosta ja moni tasa-arvotekojen tekijä oli iloinen saamastaan mahdollisuudesta kertoa tekemästään hyvästä työstä. Tasa-arvotyön tekemiseen kehitettiin siis uusi konsepti ja uusia verkostoja yli sektorirajojen.

Lisätietoja: tasaarvo100.fi

Tuloksia:

100 TASA-ARVOTEKOA

100 tasa-arvotekoa -hankkeen saavutuksia

- 124 julkaistua tasa-arvotekoa, lisäksi ulkoministeriöltä yli 150 tekoa
- mukana organisaatioita yhteiskunnan kaikilta sektoreilta
- vaikuttajista koostunut kunniatoimikunta, joka edisti ja edusti hanketta
- kattava tasa-arvotekojen käsittely koulutuksesta väkivaltaan ja tasa-arvopolitiikasta urheiluun
- lukuisia tapahtumia, joissa satoja osallistujia
- lähes 200 verkkouutista, satoja sosiaalisen median julkaisuja, näkyvyys mediassa

→

- uudenlainen verkosto ja tapa tehdä yhteistyötä tasa-arvon edistämiseksi
- tasa-arvotekot kannustavina esimerkkeinä ja hyvinä käytänteinä
- vahvistunut ajatus tasa-arvosta suomalaisena perusarvona, jota on halu ja kyky edistää
- kehitystä kohti hyvinvoivaa ja kestäväää Suomen seuraavaa 100 vuotta
- sukupuolten tasa-arvo vahvasti esiin osana Suomen juhlavuotta
- näkyvyyttä tasa-arvotyölle ja keskustelua tasa-arvon tilasta Suomessa
- hyvä pohja jatkotyölle: tasa-arvotekoja voidaan kehittää ja levittää

Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry

Eva Biaudet
puheenjohtaja

Terhi Heinilä
pääsihteeri

Lisätietoja

Eva Biaudet, puheenjohtaja, puh. 050 3140205

Terhi Heinilä, pääsihteeri, terhi.heinila@naisjarjestot.fi, puh. 040 530 5544

Anni Hyvärinen, järjestösihteeri, anni.hyvarinen@naisjarjestot.fi, puh. 050 388 8868

Vuonna 1911 perustettu Naisjärjestöjen Keskusliitto on sukupuolten tasa-arvoa edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 59 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Keskusliitto toimii naisten aseman, sukupuolten tasa-arvon ja tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksien edistämiseksi yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa.

www.naisjarjestot.fi

[NJKL Facebookissa](#)

[NJKL Twitterissä](#)

